

ОРГАНИЗАЦИЈА ГЕОДЕТСКЕ СЛУЖБЕ

У вези са питањем покренутим од стране стручних удружења у бановини Хрватској, а која имају везе са геодетским снимањима о преносу катастра из Министарства финансија под компетенцију Бановине (в. Геод. Лист, 1940, бр. 1 — Информативни део), није без интереса осврнути се на тешкоће које се испољавају у другим државама при организацији геодетске службе.

Од грађанских надлештава највише веза са геодезијом има Катастар у чију надлежност спада детаљно премеравање целокупне површине државе за фискалне или правне потребе.

Зато се у државама где постоји катастар он увек ставља у центар дискусије о организацији целокупне геодетске службе.

За наше прилике највећи интерес претставља решење овог питања код најближих суседа и у првом реду код Немаца, чије је искуство послужило, као узор, при организацији радова на новом премеру и изради катастарских правилника.

Још много пре рата почео се је јављати између претставника геоматарске струке покрет за јединствену организацију геодетске службе на целој територији Државе¹⁾.

„Први пут у току рата“ (светског), пише *Bertrab*, „била је призната важност геодетске струке и њених цивилних претставника, што је допринело много оснажењу и потпори покрета“.

Колики је значај добила после рата улога геодета и геометара у животу може се уочити из чланка *Stadtvermessungsdirektor'a Kühnert'a* — „Задатак инжењер - геодете у политичком простору државе“²⁾.

„Безбедност немачког животног простора да буде нашироко припремљена у доба мира; снажним војним средствима припада добра карша, јер тачна карта је најбоље оружје које ми познајемо. Власник добрих карата свакако ће имати у будућем рату велико преимућство над противником. Већ је Фридрих Велики ставио нарочито високо оне своје офицере, који су били вешти геометри“.

„Заго је сваки претставник геодетске струке, који ствара војно оружје — „карту“, војник и у току мира и увек. Његов задатак у политичком простору лежи у одбрани државе у наро-

¹⁾ *General v. Bertab* — Die Notwendigkeit eine Neuorganisation des staatlichen Vermessungswesen. — Zeitschr. f. Vermessungswesen. Н. 8, 1919 г. стр. 295—307.

Пешадијски генерал *Dr. h. c. von Bertrab* је умро почетком ове године у Берлину. Више од двадесет година радио је у пруској установи за земаљску измеру најпре у својству шефа тријангулационог одељења, а после, као начелник надлештва. После светског рата, у којем је узео учешћа као дивизијски генерал, покојни *Bertrab* се бави питањем реорганизације геодетске службе, постављен је за државног комесара за нову организацију и, наизад, стављен је на чело надлештва (*Reichsvermessungsamt*), наименованог за дириговање и координацију свих геодетских радова у Рајху. Зато су његови назови по том питању од нарочитог интереса и важности.

²⁾ *Kühnert*. Der raumpolitische Einsatz des Vermessungsingenieurs. Zeitschr. f. Vermessungswesen, 1938, Н. 6, стр. 165—168.

читом смислу речи. „Геометар и војник, теодолит и пушка припадају један другом! То је најглавнија поука последњег рата!“

„Ова изрека министарског саветника у војном министарству *v. Langendorfa* никад није сувишна да се понови“.

Није мање важна улога инжењер-геодете при остварењу четворогодишњег плана за исхрану и привреду. Треба само споменути проширење површине обрадивога тла и привредно побољшање постојећег путем мелиорације.

При решавању саобраћајних питања — „од почетка до краја сви велики технички радови нашег доба везани су за геодезију“, рекао је Баварски министар-претседник *Siebert*.

„Пошто при стварању плана за државну и обласну привреду најобимнију област целокупног посла чини *мерење и опис простора*, то при безбројним истраживањима живота и снага простора и за будуће *искоришћавање и поделу простора* први и последњи налог за покрет даје инжењер-геодета“.

При регулисању или новом планирању нових насеља, при грађевинским радовима, при канализацији, при изради карата, свугде геодети кажу прву и основну реч.

Несумњиво је једно, да мерење земаљске површине сачињава најосновнији део технике и да је оно превазишло свој уски технички циљ и претворило се у самосталну управну област.

Потпуно је природно да, при оваквом схватању улоге геодезије и геодетских стручњака у животу државе, се је повећала у Немачкој тежња ка центрелисању и изједначењу *карактера* и технике за све државне геодетске радове.

Оправданост ове тежње *v. Bertrab* образлажава са три полазне тачке гледишта: из економских, пословних и персоналних разлога.

Наравно да се разматрања *v. Bertrab'a* односе у првом реду на немачке прилике. Али све његове примедбе могу се применити на постојећу организацију геодетске службе у многим државама, између осталих и на нашу, додајући њима још неколико, који одговарају нашим условима.

О економским разлозима *v. Bertrab* каже следеће:

„Може се већ наслутити да је под постојећим околностима понављање истих радова неминовно. Ако неко надлештво изводи премеравање ради одређеног циља — војничког, фискалног, привредног или маког другог, онда она има само један интерес, да постигне постављени циљ, ма да би се могло са незнатним повећањем посла оспособити добивене резултате за циљеве других надлештава. Кад се ово не остварује, онда се оптерећују не само радне снаге, већ и што је много важније државна сретства одговарајућег надлештва. Испуштено треба, раније или касније, да се попуни са много већим напором и трошковима“.

Посланик пруског претставничког дома *Twardy* на седници од 9-XII-1919³⁾ у свом говору допуњује слику: оцртану од *v. Bertrab'a* следећим одломком:

³⁾ *Verfassungsgebende Preussische Landesversammlung*. 93 Sitzung am 9 December 1919. *Zeitsch. f. Vermessungswesen*, 1920 Heft 4. стр. 133-137.

„Геометар постоји као службено лице, готово у свим министарствима. Он ради у финансијским надлештвима, у железничким установама, при регулацији вода, у привредним министарствима итд. Под овим околностима може се догодити да на истом месту врше истовремено истоветни рад S геометара“.

Пословни разлог за стварање једине геодетске службе и *Bertrab* налази пре свега у недостацима постојеће организације војног снимања и спремања персонала, потребног за то снимање у ратно време. По његовом мишљењу то се јако осветило Немцима у току светског рата: онда није постојао компетентан, стручно спремљен орган, који би могао руководити радом помоћних геодетских снага разбацаним по свим војним јединицама. Установа за државно снимање, која спрема за време мира потребан персонал за војно снимање од официра додељених из разних војних јединица, затвара се у току мобилизације и њен персонал додељује се мобилисаној војсци. Њена руководећа улога се завршава и прелази у руке генералних штабова, чији шефови нису увек упућени у решавање геодетских питања. Мобилисани цивилни геодети остављени су сами себи и ма да имају добру стручну спрему морају трошити узалудно време док не уђу потпуно у решавање постављених задатака.

Исту слику писац види и у колонијалном снимању, где технички шефови стављају за геодетске радове ограничене задатке и нису способни организирати их тако, да би добили потребан материјал за решавање многобројних колонијалних питања: одбране, саобраћаја, унапређења привреде итд.

Као пример штетног резултата уског посматрања ствари и *Bertrab* наводи снимање у вези са грађењем багдадске железнице. Ограничивши га на чисто техничко снимање руковооци овог посла лишили су војску драгоценог материјала, који би могао при операцијама у Турској играти у многим случајевима одсудну улогу.

Лек оваквом стању је један, — издвајање геодетске службе у засебно, самостално надлештво, које би водило бригу о организацији и извођењу свих геодетских радова у земљи.

Што се тиче персоналних разлога, то се само по себи разуме да ће пун значај геодетске струке и њених носиоца добити изражаја тек онда, кад она добије место у истом рангу, као што остала техничка делања и кад се старања о њој додели јединој централној установи.

Кад је и *Bertrab* био постављен за државног комесара за нову организацију геодетске службе у састављеном реферату он је изнео исте идеје и према њима припремио те организације.

Како се види из записника седнице комисије⁴⁾ формиране од стране Министарства унутрашњих послова⁵⁾ ради претресања пројекта нове организације геодетске службе, претставници већих

⁴⁾ *Sitzungsbericht. Besprechung über die Neugestaltung des Vermessungswesens im Reiche zu Bamberg am 26 Oktober 1920. Zeitsch. f. Vermessungswesen 1921. Heft 5, стр. 143—150.*

⁵⁾ У немачком Рајху катастар се налази у оквиру Министарства унутрашњих послова и њему припада водећа улога у геодетским снимањима.

немачких држава, као што су Баварска, Саксонија и Виртемберг изјаснили су се против стварања централног органа и пристајали само на периодички сазив комисије од претставника појединих држава ради координације у раду геодетске службе, претставници мањих држава (Бадена, Хесена, Маклембурга итд.) као и градова (Хамбург, Брауншвејг итд.) били су за уједињење геодетске службе. Претставници министарства војске и министарства морнарице одлучно су се изразили за предложену реформу.

Мада је већина чланова комисије одобрила пројект, до његовог остварења дошло је тек 1934 г, кад је 3 јула био објављен закон о новој организацији геодетске службе, који се у својој основи поклапа са пројектом *v. Bertrab'a*

У оквиру Министарства унутрашњих послова, основана је као самостална установа под непосредним водством министра, — „Државна управа геодетске службе“ (*Reichsvermessungsamt*) под чију надлежност потпадају сва техничка лица, која се баве геодетским радовима, ма у ком надлештву она служе, чак и приватни геометри.

Главни задатак ове установе, по речима председника „Немачког савеза геодета“ директора катастра *Dohrmann'a* лежи у изједначењу и координирању геодетских радова ради добијања хомогеног и солидног материјала погодног за употребу у свим потребним случајевима, а у првом реду — за израду немачке основне карте у размери 1 : 5000.

Пре него се је могла остварити установа са овако широким задатком потребно је било претворити постојећу мрежу основних тачака на целом простору Рајха — тријангулационих и нивелманских — у мрежу потпуно хомогену, која би се односила на једини систем пројекције, односно на исти почетни ниво; увести у праксу по резултатима хомогене начине рада; уједначити спрему геодета и прилагодити је постављеном задатку.

Наравно да је таква реорганизација геодетске службе тражила много времена, а још више напора ради сузбијања личних и надлештвених амбиција, материјалних и организационих тешкоћа итд.

За рад у том послу били су позвани готово сва стручна лица из свију области Немачке, научни капацитети, претставници удружења и надлештава, који су разрађивали тамо одређене задатке.

Крајем 1939 г. највећи, део организационог рада је завршен и прелазни карактер геодетске службе поступно се губи добијајући сталан и стабилан облик.

Најделикатније питање о сарадњи са Војним министарством, за чије сврхе мерење води Управа за државни премер (у надлежност ове Управе је спадало постављање и мерења на мрежама основних тачака) решено је у корист Министарства унутрашњих послова стварањем у појединим местима (закон од 18-III-193), у оквиру неколико области, „Виших управа за измеру“ (*Hauptversammlungsabteilung*), које потпадају под његову надлежност и проглашењем принципа „да Управа за државни премер“ сматра персонал геодетске службе Министарства унутрашњих послова за свој, којем

са знањем Министарства може поверавати вршење својих радова и обрнуто.

Осим тога постоји пројекат да „Управа за државни премер“ буде излучена из Министарства војног и пренесена у Министарство унутрашњих послова. У истом смеру постоји предлог да виша научна геодетска установа „Потсдамски геодетски Институт“ буде уведен у оквир истог Министарства.

Каква је улога „Виших управа за измеру“ види се из њихових задатака⁶⁾:

У надлежност В.У.И. спада:

1... Постављање, одржавање и успостављање државне тријангулације.

2... Постављање, одржавање и успостављање мрежа за снимање.

3.. Висинско мерење.

4... Проширење државне мреже основних тачака, укључно са поновним постављањем изгубљених тачака државне тријангулације, о чему се обавештава председник Управе за државни премер.

5.. Прикупљање података о топографским променама.

6.. Израда, попунавање, умножавање и издање немачке основне карте у размери 1:5.000, као њене подлоге — катастарских планова.

7... Израда, попунавање, умножавање и издање топографских карата у размери 1:25000.

8... Извршење државних нарочито додељених задатака“.

Од момента објављивања закона о новом уређењу геодетске службе па до данас Министар унутрашњих послова је објавио више уредаба, правилника и прописа — прелазних и сталних, који регулишу ново стање и поступно га укључују у нов колосек.

Нарочита пажња поклоњена је формирању персонала са хомогеном стручном спремом која би одговарала одређеном карактеру посла у службеном положају геодете. Служба се дели на вишу, средњу и помоћну. Прва тражи академску спрему, друга средњу стручну школу и, најзад, трећа — нарочити течај. Поред теоријског образовања у школи тражи се дугорочна пракса (2½ године) у одређеним отсецима геодетске службе и полагање стручног испита. Само са таквим квалификацијама може се ући у државну службу или добити овлашћење за цивилну праксу.

Она надлежства за чију потребу се ради геодетски посао имају право контроле.

Од техничких прописа један од најважнијих, правилник о одржавњу мреже постојећих сталних тачака, објављен је (15 августа 1940 г.), мрежа се зове у правилнику „Поље државних сталних тачака“ — „Reichsfestpunktfeld“.

Од велике важности за напредак геодетске струке и технике

⁶⁾ Allgemeine Geschäftsweisung der Hauptvermessungsabteilung. § 2 Уредба Министра Унутрашњих послова од 20-VI-1940. — Mitteilungen des Reichsamts für Landesaufnahme, 1940. № 4.

⁷⁾ Reichsfestpunktfeld. Mitt. des Reichsamts für Landes — aufnahme, 1940. № 5 стр. 229—246.

је стварање при управи за државни премер нарочитог Савета⁸⁾ за испитивање и истраживање у области геодезије и картографије.

Он је организован по узору на сличне установе — „Институте за испитивање“, основане већ одавно (од прилике од 1925 г.) у Совјетској Русији, чији се је плодан рад могао видети из опширних и многобројних публикација истих.

Свечано отварање Савета је изведено 23/24 Априла 1940 г.⁹⁾

Колико су овакве установе од важности за геодетску струку детаљније ћемо образложити у засебном чланку.

Дакле, у Немачкој после њеног уједињења у Трећи Рајх геодетска струка је постала потпуно јединствена под управом и надзором јединог централног места и у свом раду има основни задатак да задовољи све потребе јавног живота а у првом реду да систематски прикупља материјал за израду основне државне карте 1:5000.

Мада у таквом опсегу није извршена нигде, осим у СССР., оваква реформа геодетске службе, ипак већ је одавно у многим државама она уједињена у својим главним линијама. Тако, премеравање у Сједињеним Америчким Државама, које се врши већ 150 година, подпада на целој територији државе, мада је политички живот појединих федералних држава потпуно самосталан, под централно министарство унутрашњих дела.

У Швајцарској¹⁰⁾ геодетска служба је у смислу техничких прописа и надзора уједињена у Одељењу за премеравање при Савезном департману правде и полиције. У државној служби се налази веома мало стручног техничког особља, јер већину техничких послова врше цивилни овлашћени геометри и приватна предузећа.

Уједињење целокупне геодетске службе у једној централној установи за мале државе има нарочиту важност. Поред тога, као што се види из горњих разлагања, што то траже витални животни интереси државе, овако уједињење знатно појевтињује извођење радова, нарочито у области основних радова — тријангулације и прецизног нивелмана, за које су потребни скупоцени инструменти и добро извежбано, искусно особље.

POROČILO O DNEVNEM REDNEM LETNEM OBČEM ZBORU

— Sekcije za Dravsku banovinu —

Ki se je vršil dne 12. januarja 1941 v Prešernovi sobi restavracije „Mrak“. Točno ob napovedani uri tovariš predsednik občni zbor in pozdravi vse navzoče, zlasti tiste tovariše, kateri so bili začasno

⁸⁾ *Forschungsbeirat für Vermessungstechnik und Kartographie* — Zeitsch. f. Vermessungswesen. 1939. № 5, стр. 156—158.

⁹⁾ *Eröffnungstagung und 1. Fachsätzung des Forschungsbeirats für Vermessungstechnik und Kartographie*. Mitt. des Reichsamts für Landesaufnahme. 1940 № 3, стр. 93—109.

¹⁰⁾ *Dr. Pinkwart* — 25 Jahre schweizerische Grundbuchvermessung. Allgemeine Vermessungs-Nachrichten. 1939 № 5, стр. 96—99.

prestavljeni v Slovenijo in tovariša Preglja kot gosta iz Subotice* Istočasno se pošlje udanostna brzojavka banu Drayske banovine dr. Marku Natlačenu.

Tovariš predsednik se spomni pred prehodom na dnevni red prarano umrlega voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošča, katerega spomin navzoči počastijo s triminutnim molkom. Načoj tako preide na dnevni red.

1. Poročilo odbora:

a) Poročilo predsednika

V minulem poslovnem letu, ki je znatno trpelo vsled tega, ker je velik del odbora in članov bil večinoma v službi domovine, bi bilo najvažnejše omeniti to, da sta se dva člana odbora udeležila ankete pri banski upravi glede pravilnika za samoupravne uradnike. Položaj geometrov z ozirom na nasprotja od strani geodetov je bil zelo težaven in nismo kljub najbolj agilnemu delu mogli skoro nič doseči. Sreča v nesreči je bila pa je bila to, da ta pravilnik ni stopil v veljavo vsled mednarodnih napletljajev. Skrajno pozornost pa bomo morali obrniti na to, da se ta v tej obliki ne pojavi in se bomo morali tozadnevno obrniti po pomoč tudi na centralo v Beograd. Strokovna predavanja, ki so bila v tem letu na sporedu vsled goraj omenjenih razlogov niso prišla na dnevni red. V tem letu se je tudi pričelo z akcijo, da bomo imeli geometri prestop na tehnično fakulteto. Omenim naj še, da je tik pred koncem poslovnega leta odložil svojo tajniško funkcijo tovariš Zuccato in da je zadnji odborovi seji prevzel njegovo mesto v splošno zadovoljstvo tovariš Pelc. Končno je še omenil, da se takozvani delovni predsednik tovariš Miklavčič vsled svoje lastne bolezni, kakor bolezni v družini sploh ni mogel v tem ni mogel v tem letu udeleževati.

b) Poročilo tajnika

Tovariš tajnik Pelc sporoča, da o tajniškem poslovanju ne more izčrpno poročati, ker je to mesto, kakor je že tovariš predsednik omenil, prevzel na zadnji redni seji dne 19. XII. 1930. Sprejel je 11. dopisov, odal pa 17 dopisov.

c) Poročilo blagajnika

Tovariš blagajnik poroča, da kakor je trpelo vsled orosnih vaj celotno poslovanje sekcije, tako tudi pobiranje članarine v preteklem poslovnem letu je bilo skrajno slabo. Nakazal je udruženju le Din. 500.—, vse ostalo pa je ostal na dolgu, v blagajni ima sedaj že z novo pobrano članarino skupno 629.68 Din. Poroča tudi, da bo prav težko možno plačati celotni prispevek glavni upravi v Beograd, ter bo prva naloga novega odbora, da izposluje ali popolno črtanje ali pa vsaj znatno znižanje iste za preteklo poslovno leto.

Poročilo nadzornega odbora

Člana nadzornega odbora poročata, da sta po pregledu knjig ugotovila, da je odbor kolikor je bilo le mogoče storil svojo dolžnost, ter predlagata razrešnico s pohvalo celotnemu odboru.

Volitev novega odbora

Ker tovariš predsednik geom. Senčar vsled prezaposlitve ni mogel več prevzeti predlaganega mu predsedniškega mesta od starega

odbora se je soglasno sprejela lista tovariša Zuccato-ja na kateri je sledeči odbor:

Predsednik: Breskvar Janez, podpredsednik: Senčar Jože, tajnik, Pelc Zvonimir, blagajnik: Bernik Srečko, odborniki: Kovačič Franjo, Mrcina Dušan, Rous Andrej, Švent Bogdan, Nadzorna odbornika: Zuccato Remigij in Vuga Janez. Kot delegati za komite tehničkega dela so izvoljeui Pelc Zvonimir in Senčar Jože

Kot delegat za skupščino glavne uprave v Skoplju se določi tovariš pretsednik Breskvar Janez.

Slučajnosti

Pod predsedstvom novega predsednika se kot prva točka delovnega programa določi, da skuša odbor v poslovnem letu doseči našim članom prestop na univerzo. V debate so posegli tovariši Pelc, Senčar in Cibic. Na predlog tovariša Pelca se osnuje za to posebni odbor, katerega tvorijo tovariši Senčar, Pelc, Vuga in Regalli.

Tovariš Mrcina nadalje predlaga, da se vsled popolne abstrakcije geodetov spremeni ime naše sekcije tako, da iz naslova odpadejo geodeti. Tovariš predsednik Breskvar Janez pa mu obrazloži, da so po vseh drugih banovinah, razven v banovini Hrvatski in naši, geodetje člani našega udruženja. Vsled tega občni zbor predlog Mrcine zavrne.

Predlog tovarišev Mrcine, Pelca in Breskvarja, da se pokrene akcija pri vseh državnih in samoupravnih uradih, da se rividira položaj in napredovanje geometrov in geometerske posle izvršujoče osobje.

Sklep

Za posredovanje naj se takoj naprosi glavno upravo, ki naj gornji predlog forsira pri ministerstvu financ za odeljenje za kataster in državno dobro. Na predlog tovariša blagajnika se sprejme, da ostane članarina za bodoče poslovno leto Din. 10.— mesečno, za ostanek v pretehem poslovnem letu pa da se dovoli popust od 50%. Tovariš tajnik Pelc nadalje poroča, da sekcija nima nobene pristopne izjave in seznama članov, kar mu tovariš Senčar pojasni, da so bile pristopne izjave v duplikatu poslane glavni upravi, katera pa en izvod ni vrnila. Vsled tega se sklene, da vsi stari člani izpolnijo za interno poslovanje nove pristopne izjave, katere bo odbor na svoji prvi redni seji pregledali in overovil.

Na predlog tovariša Breskvarja prevzameta čekovni račun udruženja tovariša Breskvar in Pelc, ki ga smeta uporabljati pri vršenju svoje civilne prakse, za to pa nosita vse stroške ter vodita ob prihodih udruženja posebno knjižico, ki bo tačasnemu tajniku vedno na razpolago. Istočasno se sklene, da imata pravico podpisovanja čekov posamezno tovariš pretsednik in tovariš tajnik.

Tovariš pretsednik predlaga, da je sedež pisarne udruženja za Dravsko banovino v pisarni poobl. civ. geom. Pelc Zvonimira in Breskvar Janeza, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 3/I. telefon 34—35, kjer se bodo tudi vršile odborove seje in kamor, naj tudi naslavlajo vsi dopisi. Predlog tovariša predsednika se soglasno odobri.

Ker se nihče več ne priglasi k besedi se tovariš predsednik v toplih besedah ponovno zahvali za izkazano mu zaupanje ter se zahvali vsem navzočnim za udeležbo in ob 13 uri zaključi uspeli občni zbor.

ИЗ ЗАДРУГЕ ГЕОМЕТАРА ЗА ШТЕДЊУ И КРЕДИТ

У току 1940 г. од 1 априла до 1 јануара 1941 г. активност Управног одбора задруге ограничила се у главном на отпраљвање редовних текућих послова. Нису предузимане никакве значајније акције у вези са подизањем геометарског дома, због нередовних међународних прилика, које су се одразиле на тржишту великом променљивошћу и порастом цена зграда плацева и грађевинског материјала.

На дан 1 јануара 1940 г. у задрузи је било зачлањено 802 аадругара, а у току године уписали су се још 4 нова члана.

Из задруге је у току 1940 г. иступило 48 задругара, којима су враћени њихови удели и 78 задругара, који су брисани ради непотпуних удела или су такођер по молби иступили, а улоге су пребили за зајмове. Дакле у свему иступило је 126 задругара или 15.5% од целокупног чланства.

Разуме се, да се је у вези с оволиким иступањем чланова смањило и обртни капитал задруге.

Разлога за иступање оволиког броја чланова има много, од којих су најважнији несигурност ради приближавања ратне опасности, смањење куповне моћи новца и у вези с тиме материјалне незгоде задругара, који увиђајући да по новом пословнику задруге немогу узимати нове зајмове док не ликвидирају старе — помажу се на тај начин што изузимају своје уделе.

На дан 1 јануара 1940 г. остатак меничног дуга износио је 1.459.667.26 дин.

У току 1940 г. отплањено је меничних зајмова у износу од 936.221.00 дин., тако да је остало на дугу по меницама још старих дугова 523.446. дин.

Исписаним задругарима враћено је удела или употребљено за покриће њихових меница сума од 199.960 дин.

Готовине у новцу задруга је имала 1 јануара 1941 год. на уложној књижици код Хипотекарне банке 725.000 дин.

У току 1940 г. издато је нових 130 зајмова у укупној суми од 366.000. дин.

Зајмови су углавном издавани према правилима прописаног пословника и то: 71 зајам у висини до 2000 дин., а у укупној суми од 120.000 дин., што у процентима износи 54% од броја издатих зајмова, а 33% од укупне суме издате на зајмове. 51 зајам издат је у висини од 2000.— до 5000.— дин. у укупној суми од 210.000.— дин., што у процентима износи 41% од укупног броја издатих зајмова, а 57% од укупне суме издатог зајма и 6 зајмова преко 5000.— дин. у укупној суми од 36000.— дин., што у процентима износи 5% од укупног броја зајмова и 10% од укупне издате суме на зајмове.

Управа Задруге је решила да непродате блокове цигаља за подизање Геометарског дома спали, што је већ и учињено.

Овим путем скреће се пажња задругарима, да не купују више ове листиће, јер ако се исти и даље појаве у продаји имају се сматрати као фалсификовани.

Претседник надзорног одбора задругар Марко Ример поднео је оставку иа положај и чланство у задрузи. Оставка је мотивисана здравственим разлозима.

На седници управе одржаној 30 марта ова је молба одбијена, а када је иста непозиво поновљена усвојена је на седници Управног и надз. одбора одржаној 2 јуна 1940 г., и функцију председника надзорног одбора врши од тада члан надзорног одбора Лука Јагер.

На седници задруге од 21 јануара 1941 г. донета је одлука да се скупштина Задруге одржи 23 фебруара ове године. На дневном су реду измена правила и бирање новог управног и надзорног одбора задруге, па се моле задругари да у што већем броју присуствују истој, како би имала компетентан форум за решавање ових питања.

Са задругарским поздравом

М. М.

ИЗ ГЛАВНЕ УПРАВЕ

У недељу 26 јануара 1941 године одржана је у Нишу заједничка седница Гл. управе, секције за Морав. бановину, те претставника одељака секција са територије Моравске и Вардарске бановине.

После уводне и поздравне речи прет. секције за Моравску бановину колега Прице, претседник Гл. управе колега Милачић поднео је опширан извештај о раду Глав. управе и удружења о стању у друштву дотичући се свих решења која су пала у току двогодишњег мандата данашње Гл. управе. Пошто је изложио она сталешка питања која су повољно решена, опширно је говорио о оним сталешким стручним геодетским, техничким, персоналним, политичким и финансијским питањима, која интересују наш сталез-П. претседник Гл. управе кол. Радић поднео је такође опширан извештај о раду Акционог одбора државних и самоуправних службеника, подвлачећи све фазе и перипетије кроз које је прошао у својим настојањима да се правни и материјални положај држав. службеника побољша. Затим је колега Савић, благајник Главне управе поднео извештај о стању благајне, из кога се види да већина секција није одговорила својим обавезама. Констатује да се Гл. управа до данас задужила 13.000 дин. пошто се предвиђени буџет није остварио ни за 50% и нагласио је да је то узрок да последњи Гласник још није изашао, пошто нема фин. могућности.

У име секције за Моравску бановину поднео је извештај претседник секције колега Прице.

После предњих извештаја развила се је дискусија по питању наплате чланарине колега из Кумановског, Скопског и Приштин-

ског одељка који су пренешени са територије Моравске бановине, на територију Вардарске бановине.

Одлучено је да секција за Мор. бановину састави тачне спискове, за сваког члана који је био на територији Мор. бановине и достави секцији Вар. бановине, да изврши наплату. Чланарина до 1 маја 1940 има да се пошаље секцији за Мор. бановину, а од 1 маја 1940 припада секцији за Вар. бановину с тим да се Гл. Управи достави 60% у смислу одлуке Гл. скупштине. Одлучено је да Гл. управа поради на томе, да би се чланарина наплаћивала путем административне забране, по слободном пристанку сваког појединог члана. Развила се је дискусија по питању неуспеха премештаја колега из Подујева за време зимске сезоне. Утврђено је да ту нема кривице ни до Одељења ни до удружења, већ да је то дело г. Џемала Османгића заменика шефа секције. Исто тако посвећен је добар део времена поступцима, односу и приликама које владају између шефа секције и особља среза Сјеничког, као и радовима на терену. Овом приликом додирнути су још извесни технички помоћници. Гл. управа са своје стране изјавила је да јој све ово није било нити достављено нити познато.

У име одељка Куршумлија кол. Ђурђевић и Бајагић опширно су изложили животне услове на новом премеру а затим образложили право на примање дневнице за време зимске сезоне, и додатка првог разреда скупоће, пошто су постављени у Београду, а одатле су упућени на премер. Разлози који нас руководе су следећи:

а) Геометри на новом премеру су постављени као чиновници Министарства финансија Одељења катастра и државних добара у Београду, што стоји на самом декрету.

б) Из чињенице, да геометре на новом премеру оцењује непосредно Врховна комисија у Београду, изводимо закључак, да смо чиновници Министарства финансија — Одељења катастра и државних добара у Београду, што јасно стоји на самој оцени.

в) Ако смо чиновници Катастарских секција, зашто оне нису образоване декретом као стално надлештво?

г) У Катастарској секцији Суботица, поједини чиновници се третирају као чиновници Одељења катастра и државних добара у Београду, а остали, без икаквих разлога, се сматрају као чиновници Катастарске секције у Суботици.

д) Не постоји никаква, ни правна, ни физичка разлика између секција за вршење триангулације и особља Нивелманског отсека и секција за детаљни премер, па ипак се особље триангулације — нивелмана третира као особље Одељења катастра и државних добара у Београду.

ђ) Исплаћивање припадности врши и даље Одељење катастра и државних добара у Београду коме смо и непосредно потчињени и ако би према решењу на основу кога нам се исплаћују селидбени трошкови, морали потпадати под надлежност Финансијских дирекција.

1. Решење Одељења катастра којим се геометрима на новом премеру делимично признају путни и селидбени трошкови, ни издалека не решава стварно учињене селидбене трошкове, јер не обухвата баш оне најчешће селидбе од Среске секције до места рада.

2. Из тачака под а, б, в, г и ђ, јасно произилази да се геометри на новом премеру третирају као особље Одељења катастра и државних добара са седиштем у Београду, и то од самог Одељења, те на основу тога тражимо, да се геометрима на новом премеру призна додатак, а следствено томе и дневница, за све време које проводимо на раду ван места службовања тј. Београда.

3. Као поткрепљење пом. тражења наводимо следеће:

а) Особље Мин. саобраћаја, које се налази по секцијама за грађење жељ. пруга, а које ради под истим службеним и животним условима као и особље на новом премеру, прима за све време које проведе ван Београда, било на терену или у канцеларији, београдски додатак и дневнице.

б) Особље из тач. под д прима за све време београдски додатак.

По овом питању развила се је дискусија дуга у којој је узела учешћа већина присутних, саглашавајући се и бранећи гледиште одељка Куршумлија. Чланови Гл. управе из Београда изнели су законска тумачења овога питања, онако како га је одељење образложило 1930 године својим решењем бр. 10931, а чији резиме гласи:

1) „Да се катастарско особље, сходно постојећим законским прописима поставља при одељењу, да се из истог делегира према потреби службе у све крајеве на рад код нових премера, где се она врше.

2) Таквом особљу да се лични додатак на скупоћу, исплаћује, према месном разреду скупоће, који по постојећим прописима важи за место у коме је Среска Кат. секција, изузев особља на триангулацији, нивелману и класирању земљишта, које задржава право на београдски додатак, док је на овим радовима.

3) Образују се катастарске секције, које ће под контролом одељења вршити премере. Седиште Кат. секције сматра се местом службовања. Лични додатак на скупоћу припада онај који важи за то место, а дневница само кад су на теренском раду, без обзира на то што је службеник постављен при Одељењу катастра и држ. добара.“

Поред тога изнели су величину финансијског ефекта по питању дневница и првог разреда скупоће. После дуге дискусије одлучено је да се до Гл. скупштине прибере цео материјал по овоме питању, да Гл. управа ове захтеве постави и да настоји да до њиховог остварења дође.

У вези овога дискусија је скренула још на један неправилан акт према геом. сталезу, а наиме да се за изласке на теренски рад одобрава само једанпут пуна дневница, без обзира што свако посебно наређење и посебни излазак повлачи право на пуну дневницу, и то у осталим надлештвима за 15 дана, а не за десет.

Затим је тражено решење и ових питања: Да се исплате путни трошкови од седишта Ср. секције до општине одређене за рад геометру, а да се приликом премештаја из општине у општину плати за првих 10 дана пуна дневница. Да се групама доделе 3 радника. Да се приликом састављања распореда води рачуна под којим је приликама радио у току прошле године. Да се безусловно приступи правилном омеђавању парцела. Пошто се осећа потреба за једним јединственим правилником, како би се избегла досадања пракса, да за сваку секцију важе други прописи, настојати да се такав правилник донесе и да се истим замене сви досадањи расписи.

Распис који говори да ће се геометри оцењивати на новом премеру према квантитету, а не и према квалитету и осталим околностима, потребно је укинати. Да се у изванредним приликама за теренски рад призна пуна дневница. Узет је у претрес предлог колега среза Копачничког који гласи: Катастарски и канцеларијски радови у току ове зимске сезоне увелико су подбацили и силазе испод ранијих норми, а ово подбацивање дошло је услед новог система рада, прописаног секцијским расписом, који мења распис бр. 2270, а који целокупну операцију картирања и редуције косих фронкова компликује, а списак грешака претвара у Тр. обр. бр. 18а, пошто се мора унети и мастилом уписати све што је потребно и у обр. бр. 18а. Распис је добар, али не тежи упрошћавању и убрзању радова на картирању већ смањује квантитет до те мере, да је за врлетне и брдовите општине потребно готово онолико времена за картирање колико је утрошено за снимање. Тражи се да секције своје расписе претходно поднесу оделењу на одобрење и да се од особља не траже сувишни послови који немају свој основ у Правилницима. Затим је говорено да од особља катастарског не треба стварати аутомате за: ортогонално снимање, премер градова, триангулацију, нивелман, као и повлашћене положаје, јер се тиме делокруг рада ограничава, те треба настојати да што више људи прође кроз разне операције и да се оспособе за све послове.

Поред ових општих питања која су третирана било је и посебних жеља, а на име: да се почне са премером у срезу копаоничком у оним општинама које се граниче са срезом расинским, јер су приступачнија, насељенија, и у животном погледу сношљивија, те би геометрима услед честих позива на војну вежбу било лакше вршити пресељење породице, Да се седиште среза белопаланачког задржи и преко лета у Нишу.

Ради обилности излагања материјала који су одељци изнели на овој седници одређено је да се исти изнесе на секцијским скупштинама, претресе и поднесе преко истих на Главну скупштину у Скопљу. За оне захтеве који су у вези са новим буџетом и распоредом особља, т.ј. она решења чија природа посла захтева хитно решење, Гл. управа учиниће све у колико могне да до њихових решења дође.

Одлучено је да се Главна скупштина одржи 9, 10 и 11 марта у Скопљу, а секције за Моравску бановину 16 фебруара 1941 године у Нишу.

ВЕСТИ

† ЈОВАН НОВАКОВ

геометар — рез пеш. поручник

Родио се 14 августа 1911 у Мо-
крину код Велике Кикинде. Гимна-
зију је завршио у Новом Бечеју, а
средњу техничку школу — геоме-
тарски отсек 1932—1933 у Београду
када ступа у службу катастра, где
на новом премеру остаје до самог
дана смрти.

У Јовану губимо човека јаке во-
ље и карактера, дружељубива и
искрена, који се сав посветио стру-
ци и породици. Ради своје педант-
ности и осећаја дужности разболео
се и ако болестан опет је радио на
терену. Од ране добијене на раду
добија тровање крви и умире у нај-
тежим мукама 23 октобра 1940 год.
у Приштини. Сахрањен и ожалош-
ћен од породице и колега предат је
матери земљи на вечан починак.

Слава му.

Породица захваљује свима који
својим присуством и изјавама сауче-
шћа ублажише тешки губитак.

Одељак Приштина захваљује коле-
гама из Одељка Скопље, Ниш, Бе-
ла Паланка, Сврљиг, Нови Пазар,
Књажевац, Куманово и Крушевац,
који својим прилогом допринеше о-
лакшању породици у најтежим мо-
ментима.

Одељак Приштина

УНАПРЕЂЕЊА

У Име Њ. В. Краља, Указом Кра-
љевских Намесника, а на предлог
Министра Финансија унапређени су:
За више кат. инспекторе V поло-
жајне групе **Адамовић Драгољуб** у
Финансијској дирекцији у Сарајеву,
Преловец Хинко у кат. управи у
Словенградецу, **Шифрер Фрањо** у
кат. управи у Кочевју, **Петрић Кон-**
стантин у кат. управи у Босанској
Градишци; за вишег кат. геометра
VI положајне групе **Мијатовић Ми-**
лован у Одељењу кат. и држ. доба-
ра; за катастарске геометре VII по-
ложајне групе **Вулета Душан** у кат.
управи у Суботици, **Дилберовић А-**
сим у кат. управи у Високом, **Тр-**
хуљ Осман у кат. управи у Зворни-
у, **Калабић Стајка** и **Беадер Вла-**
димир у Одељењу катастра и држ.
добара у Београду; за приставе Ми-
нистарства финансија **Младеновић**
инж. Милан, **Супичић Д-р Јосип**,
Зиројевић Богдан и **Савић Ђорђе**.

Решењем Министра финансија у-
напређени су: за катастарске гео-
метре VIII положајне групе **Кова-**

чевић Александар у кат. управи у Младеновцу; за пристава Министарства VIII положајне групе **Јовановић инж. Миодраг**.

ПОСТАВЉЕЊА

Решењем Министра финансија постављени су у Одељењу катастра и држ. добара у Београду за кат. помоћне геометре IX положајне групе: **Нешковић Мирослав**, **Гвозденов Миодраг**, **Богдановић Никола**, **Плзак Јарослав**, **Димитријевић Ђорђе**, **Тавчар Владимир**, **Шарац Ђуро**, **Лисулов Небојша** и **Краљ З. Звонимир**; за чиновничке приправнике од VIII положајне групе **Розентал инж. Никола**; за чиновничке приправнике од IX положајне групе **Живковић Миодраг**, **Билбија Душан**, **Сарделић Краљевић Душан**, **Јањушвић Ново**, **Петровић Ратомир**, **Шева Мехмед**, **Поседел Иван**, **Јеличић Јосип** и **Кривошеј Ђорђе**.

ПРЕМЕСТАЈИ

У Име Њ. В. Краља Указом Краљевских Намесника, а на предлог Министра финансија премештени су: **инж. Захарије Антић**, финансијски секретар Моравске финансијске дирекције у Нишу у Министарство финансија — Одељење катастра и држ. добара у Београду, **Влаховић Радисав**, кат. инспектор Дунавске финансијске дирекције у Моравску финансијску дирекцију у Нишу, **Меденица Илија**, кат. геометар Моравске фин. дирекције у Дунавску финан. дирекцију у Новом Саду, **Вукановић Илија**, кат. геометар Моравске фин. дирекције у катаст. управу у Сомбору, **Крговић Урош**, кат. геометар кат. управе у Ђаковици у катаст. управу у Нишу, **Павличевић Срећко** и **Артиновић Ну-**

бар, кат. геометри Одељења катастра и држ. добара у кат. управу у Јагодини, сви по потреби службе.

Решењем Министра финансија премештени су: **Костић Сретен**, кат. геометар кат. управе у Битољу у кат. управу у Прилепу, **Микић Антон**, кат. геометар кат. управе у Крању у кат. управу у Гор. Граду, **Ерленвајн Мирослава**, кат. геометар Одељења катастра и држ. добара у кат. управу у Јагодини, **Свјетличић Војислав**, кат. геометар Катаст. управе у Грачаници у Катаст. управу у Вел. Градишту, **Чичић Јован**, кат. геометар Кат. управе у Вел. Градишту у Кат. управу у Шапцу, **Кијачић Јефта**, кат. пом. геометар Кат. управе у Охриду у Кат. управу у Кладову, **Нешић Светислав**, катаст. пом. геометар Кат. управе у Ражњу у Кат. управу у Пожаревац, **Златичанин Новак**, катаст. пом. геометар Кат. управе у Чајетини у Одељење Катастра и држ. добара у Београду по молби, **Оташевић Мирко**, кат. п. геометар Катаст. управе у Рачи Крагујевачкој у Катаст. управу у Чачку, **Трифковић Доброслав**, катаст. пом. геометар Катаст. управе у Тузли у Катаст. управу у Теслићу, **Константиновић Светислав**, катаст. пом. геометар Катаст. управе у Високом у Катаст. управу у Кучеву, **Поповић Војислав**, катаст. пом. геометар Катаст. управе у Великом Градишту у Кат. управу у Јабуковцу и Магдић Бранислав, помоћни архивар Катаст. управе у Ђуприји у Катаст. управу у Јагодини; сви по потреби службе.

ПЕНЗИОНИСАЊА

У Име Њ. В. Краља Указом Краљевских Намесника на предлог Министра финансија пензионисан је **Дидек Рудолф**, виши кат. инспектор V положајне групе Катастарске управе у Цељу.

ОБРАЗОВАЊЕ НОВИХ КАТАСТАРСКИХ УПРАВА

Г. министар финансија донео је решење којим се за Срез белички, Моравске бановине, односно за подручје пореске управе у Јагодини, образује нова Катастарска управа са седиштем у Јагодини.

Исто тако донето је решење којим се Срез космајски, Дунавске бановине, издваја из подручја катастарске управе у Младеновцу, а за Срез космајски, односно за подруч

је пореске управе у Сопоту, оснива нова катастарска управа у Сопоту.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА

Удружења геометара и геодета, секција „Београд“ одржаће се на дан 16. фебруара о. г. у Памотићевој улици бр. 2, V сград у 9 часова пре подне. Дневни ред биће накнадно објављен.

Моле се сви колеге да присуствују скупштини.

ПОЗИВ

На основу чл. 36 Правила одобрених решењем г. министра Трговине и индустрије од 22 јуна 1929 год. број II 13501 сазива Управни одбор

РЕДОВНУ ГОДИШЊУ СКУПШТИНУ

Задруге геометара за штедњу и кредит с. о. ј. Земун — Београд на дан 23 фебруара 1941 год. Скупштина ће се одржати у Београду, улица Бранкова бр. 68 (просторије Одељења катастра и државних добара) у 9 часова пре подне. Дневни ред скупштине је следећи:

- 1) Избор Претседника скупштине.
- 2) Отварање скупштине и поздравна реч претседника.
- 3) Избор секретара скупштине и тројице оверача записника, односно бројача гласова.
- 4) Извештај Управног одбора о раду и стању Задруге.
- 5) Извештај Надзорног одбора о раду и стању Задруге.
- 6) Одобрење биланса и давање разрешница Управном одбору.
- 7) Решење предлога о подели чисте добити.
- 8) Решење предлога о хонорисању чланова Управног и Надзорног одбора.
- 9) Одређивање границе Задружног новчаног промета.
- 10) Утврђивање предрачуна о приходима и расходима.
- 11) Измена задружних правила.
- 12) Избор чланова Управног и Надзорног одбора.
- 13) Решавање предлога појединих задругара, који буду поднети Управном одбору седам (7) дана пре састанка збора (чл. 37 Правила).

Позивају се чланови Задруге да изволе у пуном броју присуствовати скупштини, пошто је за пуноважно решавање потребно учешће од једне половине задругара.

Дозвољена је предаја гласа путем пуномоћја другом члану. Пошто нико не може имати више но једну пуноважну пуномоћ, моле се задругари који не могу лично скупштини присуствовати, да изволе овластити свога пуномоћника, да исти може у случају колизије са изложеном одредбом правила предати пуномоћје другом задругару. Текст пуномоћја налази се на овом позиву. Корпорације (удружења и сл.) морају у сваком случају снабдети свога претставника писменим пуномоћијем.

За случај изостанка потребнога броја задругара на овој првој скупштини, сазива се на основу чл. 40 Правила друга скупштина за исти дан у 10 часова пре подне са истим дневним редом.

Скупштини могу присуствовати само задругари и представници власти.

У Београду, 21 јануара 1941 год.

За Управни одбор

Задруге геометара за штедњу и кредит
Др. Краљ, с. р. Арсеније Поповић, с. Р.

ПОЗИВ

за редовну годишњу скупштиму Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије, која ће се одржати на дан 9, 10, 11 марта 1941 г. у Скопљу.

Почетак скупштине у 9 часова пре подне.

ДНЕВНИ РЕД :

- 1) Поздравна реч претседника;
- 2) Избор два скупштинска секретара и три оберача записника и бројача гласова;
- 3) Избор сталних скупштинских одбора на основу чл. 15 пословника;
- 4) Извештај управног одбора;
- 5) Извештај надзорног одбора;
- 6) Разрешница Главне управе;
- 7) Избор Управног и Надзорног одбора;
- 8) Избор Почасн. члана Удружења;
- 9) Саопштење листа секцијских управа;
- 10) Предлози и извештаји скупштинских одбора;
- 11) Резолуција;
- 12) Евентуалије.

Моле се секције да хитно доставе спискове чланова и имена делегата за годишњу скупштину.

Београд, 9 фебруара 1941 год.

Секретар,
Миодраг Ж. Миленовић, с. р.

Претседник,
Дим. Милачић, с. р.